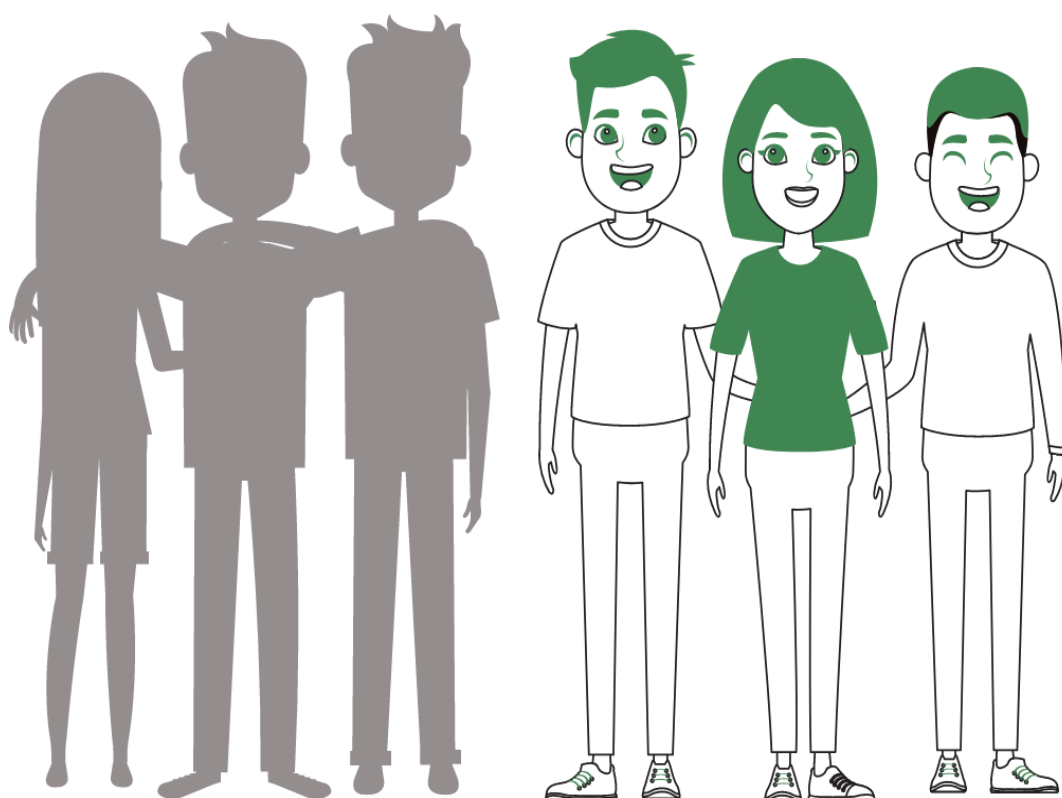

ערכת מוגנות

תפריט מוגנות לבתי הספר - דצמבר 2021

בתקופה האחרונה מתמודדים צוותי החינוך עם אתגרים רבים, הנובעים מקשיי הסתגלות של מקצת התלמידים למסגרת הלימודית. קשיים שבאים לידי ביטוי בגילויי אלימות והתנהגות סיכונית, זאת בנוסף לקשיים ולפערים לימודיים.

הצוותים החינוכיים מנסים לצלוח את האתגרים ולגייס את התלמידים לשגרת למידה בתוך אקלים מוגן ומכיל.

כדי לסייע לצוותים החינוכיים בהתמודדות עם האתגרים אנו מציעים פעילויות, הכשרות ומערכים למורים ולתלמידים. מומלץ לשלבם בתוך תוכנית שלמה של מוגנות וחוסן, הנשענת על משאביה של כל קהילת בית הספר.

הפעילויות והתוכניות מוצעות בליווי והטמעה של צוות אורטוב בהתאם לצרכים ולבקשות של בתי הספר.

מה אנחנו מציעים:

<u>עמ</u>	<u>פעילות והכשרה למורים:</u>
3	• לקט הצעות לפתיחה אחרת של ישיבות צוות ושיעורים
6	• הקאתון תלמידים, מורים והורים שמתמקד בקידום אקלים בטוח
8	• הקמה וליווי של נבחרת מורים, שתקדם פעילות למען המורים בביה"ס
9	• מתודות לפעילות חוויתית: מירוצ/ סדנאות העשרה/ מעגלי שיח
12	• תוכנית להפעלת הפסקות פעילות
15	• הקמת "שדרת כוכבים" בית ספרית
16	• סדנאות העצמה למורים ותלמידים

פעילות ותוכניות לתלמידים

- 22 • הטמעת תוכניות מוגנות חדשות: "סיירת מגן" (תלמידים למען תלמידים),
"מגשרים צעירים" (משכיני שלום), "מדברים לענין" (תוכנית לקידום שיח מכבד)
- 25 • סדנאות למועצת תלמידים ללקיחת אחריות על מוגנות בחברת התלמידים
- ערכות קלפים לשיח אישי ואו למעגלי שיח למורים ולתלמידים

"מתחילים אחרת" - מורים

הצעות לפתיחות של ישיבות צוות מורים

פתיחה לישיבות צוותי מורים:

במהלך שגרת העבודה בבית הספר מתקיימים מפגשים רבים של צוות המורים במסגרות ובקבוצות שונות- ישיבות מחנכים, ישיבות מקצוע, ישיבות פדגוגיות וכו'. פתיחה קצרה של 10 דקות מהמפגש יכולה לתרום רבות לשיפור תחושת השייכות, והתחושה הכללית של מורים בבית הספר וכן ליצירת מודלינג למפגש של המורה עם התלמידים.

שיתוף אישי:

מתחילים את המפגש עם סבב בו כל אחד מהמורים מתבקש לומר משהו אישי על עצמו. להלן דוגמאות לנושאים:

- ◆ למה בחרת להיות מורה
- ◆ מישהו שרוצים להודות לו ולמה
- ◆ תיאור בית חלומותיך
- ◆ המלצה על אתר לביקור- מסלול טיול, מוזיאון וכו'
- ◆ תקופה אחרת שהיית רוצה להיוולד בה ומדוע
- ◆ כוח-על שהיית רוצה שיהיה לך
- ◆ אדם שהיית רוצה להתחלף איתו ליום אחד ומדוע

משהו קטן וטוב:

כל אחד מחברי הצוות מתבקש לומר לזה שיושב מימינו דברים חיוביים, מאירים, מחמיאים, ו/או חוזקות אישיות במשך 30 שניות. ניתן לקיים זאת גם בזוגות, או לחילופין לבצע זאת בדרך של כתיבה על פתקים.

השיר שלנו:

בתחילת כל מפגש, חבר צוות אחר משמיע שיר, שהוא אוהב, ולאחר מכן מספר על החיבור שלו לשיר. ניתן לקיים זאת גם עם סרטון יוטיוב, או סרטון ווטסאפ,

כשהיינו ילדים:

כל אחד מהמשתתפים מספר על חווית ילדות שלו בבית הספר- זיכרון נעים, מורה שזכור לטובה, חוויה כלשהי וכו'.

החברים שלי:

כל אחד מוציא את הסמארטפון האישי. אחד מחברי הצוות בוחר אות. כל אחד מסתכל באנשי הקשר שלו באותה אות, בוחר איש קשר אחד ומספר מה לדעתו הוא היה אומר עליו.

החפץ שלי:

כל אחד מוציא חפץ מהתיק דוגמת סמארטפון, מחזיק מפתחות, מסכה נוספת, אלווהול גיל ועוד, ומספר על עצמו דרך החפץ.

משחק אמת ושקר:

כל מורה מתבקש לומר על עצמו משפט אחד אמיתי ומשפט אחד שקרי. על חברי הקבוצה לגלות האם המשפט נכון או לא, המנצח הוא זה שהצליח לנחש הכי הרבה פעמים מהו משפט אמת ומהו שקר.

מסע הגיבור:

מניחים במרכז המעגל קלפים או חפצים. על המשתתפים, כל אחד בנפרד, או כקבוצה, לייצר סיפור בשישה שלבים, כאשר כל קלף/ חפץ מתאר את אחד מהשלבים: (1) הגיבור של הסיפור (2) מטרה/משימה (3) עזרה (4) מכשול (5) התגברות (6) סיום.

המגן שלי:

מחלקים לכל תלמיד דף עם ציור של מגן. כל אחד מתבקש לכתוב עליו אדם/ ערך/ מקום שהיה רוצה להגן עליו, וכן מפני מה הוא היה רוצה להגן עליו. לדוגמא - להגן על הלווייתנים מפני הצייד.

מקדמים מוגנות:

מחלקים את התלמידים לקבוצות, כל קבוצה צריכה להקים צוות שמטרתו לקדם את נושא המוגנות בבית הספר. על כל קבוצה לבחור שם לצוות, מספר תלמידים שותפים, תפקידים ופעולות שיקדמו לשם השגת המטרה. ניתן לקיים זאת כפעילות בהמשכים, כאשר בכל פתיחת שיעור הם בונים נדבך אחר (תחילה שם, בשיעור לאחר מכן הגדרת המטרה, בהמשך סמל הנבחרת, תפקידים וכו').

גלגל המזלות:

כל תלמיד מתבקש לכתוב על דף רגש אחד חיובי ורגש אחד שלילי. בנוסף, עליו לכתוב כיצד רגש זה מתבטא אצלו (ניתן לשתף על הלוח רשימה של רגשות). בזוגות, כל תלמיד מציג את הרגש השלילי והתלמיד השני מיעץ לו כיצד ניתן להתמודד עם רגש זה בצורה אחרת. בהמשך, כל אחד מציג את הרגש החיובי ומספר על סיטואציה בה הוא חש ברגש זה.

משחק הקובייה 2:

מכינים קובייה עם צבעים, ורשימת נושאים לשיתוף על פי צבע. בכל פעם תלמיד אחר מטיל את הקובייה ומתבקש לספר על נושא כלשהו בהתאם לצבע שהוגרל בקובייה. ניתן להגביל את השיתוף ל-30 שניות.

דוגמאות לנושאי שיחה:

☒ צבע אדום - מוזיקה שאני אוהב לשמוע

☒ צבע כחול - פאדיחה שקרתה לי

☒ צבע צהוב - בילוי אישי/ משפחתי

משחק הקובייה:

מכינים קובייה גדולה, בסבב כל תלמיד מטיל את הקובייה ומתבקש לשתף בנושא מסוים, בהתאם למספר שיוצא על הקובייה. ניתן לבחור בכל שיעור נושא אחר, או לחילופין בכל שיעור מספר מסוים של תלמידים ישתפו.

דוגמאות לנושאים:

☒ תאר את היום שלך

☒ חזקות אישיות

☒ דברים טובים על בית הספר

☒ אנשים שהיית רוצה להודות להם ועל מה

דיון בעקבות קליפ:

מקרינים את הקליפ אושר של הרכב "האולטרס" ודנים עליו עם התלמידים.

שאלות לדוגמא:

☒ מה הרגשת במהלך הצפייה?

☒ איזה אפשרויות טיפול הוצעו בשידור?

☒ מה ניתן לעשות למיגור התופעה?

תנועה ברגש:

מציגים לתלמידים על הלוח את גלגל הרגשות.

מבקשים מהתלמידים לעמוד, בכל פעם הם מתבקשים לעשות תנועה בהתאם לרגש שהוגרל בגלגל. יש להדגיש לתלמידים כי מבצעים את התנועה באופן מהיר, אינטואיטיבי, בלי לחשוב. לחילופין, המורה יכול לומר בכל פעם רגש אחר, ללא שימוש בגלגל הרגשות. להלן קישור לאפשרויות שונות של גלגלי רגשות: wordwall.net

מרגישים בטוח:

התלמידים מתבקשים לכתוב על דף מענה להנחיות הבאות:

☒ חשבו על סיטואציה בה לא הרגשתם בטוחים, שאינכם מוגנים

☒ 3 רגשות שהתעוררו אצלכם באותה סיטואציה

☒ מה עזר לכם להתגבר/ להשתחרר מתחושת חוסר הביטחון, מה הפעולה/ות שעשיתם

בקשו מהתלמידים לשתף בפעולות שנקטו כדי לחוש יותר ביטחון בסיטואציה. ניתן לכתוב את כל הטיפים שאמרו התלמידים ליצירת תחושת מוגנות על פלקט, לתלות בכיתה, או לפרסם בקבוצות הוואטסאפ.

"גיבורי על":

בקשו מכל תלמיד לחשוב על "גיבור על" אהוב או מוכר. מבקשים ממספר נציגים, לומר מי "גיבור העל" שלהם, מדוע ומה מאפיין אותו. מומלץ לרשום את דברי התלמידים. דוגמאות ל"גיבורי על" - באטמן, סופרמן, קפטן אמריקה, איירון מן, הענק הירוק, וונדר-וומן, הרקולס, ספייידרמן. סיכום עם התלמידים: "גיבורי על" הם דמויות בדיוניות, לרוב בעלי יכולות על-אנושיות, שבעזרתן עושים שימוש לטובת הכלל. כוח העל הוא החלק שהופך את הדמות לגיבור, אך מה שהופך אנשים לגיבורים זה היכולת והרצון שלהם לעזור למי שזקוק לעזרתם. ניתן להמשיך את הדיון לשאלות כגון:

☒ מה נחשב בעיניכם כוח על?

☒ האם אתם יכולים לחשוב על גיבור על

ללא כוחות מיוחדים כמו בסרטים?

"מתחילים אחרת" - תלמידים

הצעות לפתיחות של שיעורים

פתיחת השיעור היא הבסיס לשיעור מיטבי. פתיחה מהנה וחוויתית, תשפיע על המוטיבציה, המעורבות ועל החיבור של התלמיד לשיעור, למורה וכן לאווירה הכללית בכיתה.

פינת ה-ted:

בכל שיעור 2-3 תלמידים מקבלים במה של 60 שניות לספר על נושא כלשהו. ניתן לבחור נושא גנרי לכולם - סיפור מצחיק שקרה לי, רק על עצמי לספר ידעתי, מה מעצבן...?, אקטואליה וכו'...או לחילופין להשאיר את הנושא לבחירת התלמיד.

נחש מי?

כל משתתף מקבל פתק ומתבקש לכתוב משהו שאחרים לא יודעים עליו. מניחים את הפתקים על הרצפה. בכל פעם משתתף אחר מרים קלף ומנסה בעזרת יתר חברי הקבוצה לזהות מי כתב את אותו הפתק.

נקודת מבט חפצית:

כל אחד מוציא חפץ מהתיק ובאמצעותו הוא מספר על עצמו מהעניינים של החפץ - איך הוא מרגיש היום? מה עצבן אותו בשבוע האחרון? נקודת שפל? מה שימח אותו בשבוע האחרון? נקודת שיא? משהו שהפתיע אותו בשבוע האחרון? מה חסר לו?

ריקודים:

הקרינו לתלמידים ריקוד טיק טוק לבחירתם או סרטון Just Dance (ריקוד לפי כוריאוגרפיה שמופיעה על ידי הדמויות שבמסך) ובקשו מהם לחזור על תנועות הריקוד במהלך הצפייה. מוזיקה וריקודים משפרים את מצב הרוח, מייצרים אווירה טובה ותורמים לזרימת דם ותנועתיות.

21 שאלות:

אחד המשתתפים מתרחק, או יוצא החוצה ויתר התלמידים מחליטים על אישיות כלשהי, סדרה, אירוע היסטורי ועוד. מזמינים את "המנחש" לגלות מה בחרה הקבוצה בעזרת 21 שאלות שהתשובות אליהן יכולות להיות בכן או לא בלבד. ניתן לקשר זאת למקצועות ההומניים - דמות תנ"כית, דמות ספרותית, מנהיג היסטורי

משחקי אימפרוביזציה ומשימות אלתורים

שיח א'-ב':

מבקשים שני מתנדבים שיקיימו דו שיח מול יתר הכיתה. בוחרים סיטואציה ומקום - רצוי להקצין ולהפליג בדמיון (לדוגמא - מוכר כרטיסים למסיבות עם חדי קרן מנסה לשכנע לקוח לקנות כרטיס ועליהם לנהל שיח כאשר כל משפט מתחיל בסדר עולה מא' עד ת'.

שליפה מהשרוול:

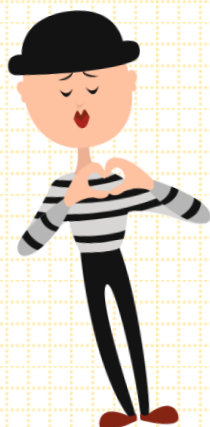
מבקשים מכל משתתף לכתוב משפט קצר (4-5 מילים) ולקפל את הפתק לתוך קופסא /כובע של המנחה. מבקשים שני מתנדבים שיקיימו דו-שיח כאשר בכל פעם הם מתבקשים לשלוף פתק ולשלב זאת במהלך השיחה.

משחק החפצים:

עומדים במעגל במרחק האחד מן השני ומכניסים חפץ למרכז המעגל. בכל פעם מזמינים תלמיד אחד למרכז, למצוא שימוש שונה לחפץ ולעשות זאת בפנטומימה. דוגמא: צלחת הופכת להגה, עיפרון הופך לחליל. לאחר מספר תלמידים מחליפים חפץ וכן הלאה.

הכל הולך - פנטומימה:

שתי קבוצות תלמידים בנות 4-5 מתחרות ביניהן, זמן פעילות 3 דקות בדיוק. המנחה מחזיק בידיו כרטיסיות גדולות על כל כרטיסיה רשומה מילה בגדול (לחילופין ניתן גם מצגת עם תמונות של חפצים). רק משתתף אחד רואה את שם החפץ/ מצגת ועליו להעביר בפנטומימה את מהות החפץ לשאר חברי הקבוצה שצריכים לנחש. במידה והצליחו לנחש - מקבלים תור נוסף. מנצחת קבוצה שהצליחה לנחש את מירב המילים/חפצים.

האקתון "יוצרים מוגנות"

תאור המתודה:

שימוש בפלטפורמת ההקאתון ליצירת פתרונות (מודלים, מיזמים) לאתגרים, הנובעים מהשהות הממושכת בבית בתקופת הקורונה, התחזקות תחושת הבדידות והניכור החברתי שההשלכות שלהן באות לידי ביטוי בבית הספר בגידול תופעות אלימות, בריונות, ונדליזם והתרופפות המשמעת.

משאבים נדרשים

מורים מלווים בעלי ענין בנושא, שילוו כל אחת מהקבוצה/ מנחי סדנאות/ מנטורים לליווי הקבוצות

מסמכים/ הכנות נדרשות

פרסום קול קורא
סדר יום, שיופץ מבעוד מועד
רשימת סדנאות לבחירת המשתתפים
גיוס המנטורים והכנתם להקאתון
נספחים: מכתב למנטורים/ מכתב לראשי הקבוצות

קונספט ההקאתון

1 לפני - פרסום קול קורא, איתור קבוצות, מפגש עם ראשי הצוותים להנחייה ראשונית, כל קבוצה מגדירה בעיה לה תחפש פתרון.

2 יום ההקאתון - התכנסות משותפת של כל המשתתפים להנחייה ראשונית/ פיזור לסדנאות לקבלת העשרה/ התכנסות נוספת/ פיזור לעבודה בקבוצות/ התכנסות להצגת תוצרים ראשונית וקבלת משוב/ פיזור לקבוצות/ התכנסות למשוב שני.

3 לאחר שבועיים הגעה לפאנל מומחים להצגת ההתקדמות בפיתוח התוצר.

4 לאחר חודש הצגת תוצרים סופיים לאחר התנסות בפילוט.

פניה למנטורים

החזרה לבתי הספר לאחר תקופה ארוכה של ישיבה בבית ולמידה מרחוק נותנת אותותיה בקרב התלמידים ובקרב המורים וההורים המודאגים. לצד היתרון והאפשרות להיפגש פנים אל פנים ולחזק את הקשר החברתי, קיימים אתגרים רבים בניהם אלימות פיזית ומילולית, ונדליזם, הפרעות בכיתה ועוד.

על מנת לפצח את אתגרי התקופה ולחזק את תחושת המוגנות בקרב באי בית הספר, יש לנו כחברה משימה: להפוך את המרחב הבית ספרי למרחב שמספק מוגנות ומחזק את תחושת השייכות.

איך זה יעבוד?

כל קבוצה תורכב מתלמידים, צוותי חינוך וגורמים בקהילה. לכל צוות כזה נצימד מנטור וכאן אתם נכנסים לתמונה:

תפקיד המנטור

1. ליווי והנחייה של הצוות לאורך כל שעות ההקאתון, מתהליך סיעור המוחין עד לשלב פיתוח התוצר
2. השתתפות בפאנל תשובות ושאלות של הקבוצות
3. השתתפות בחלק ממפגשים שיתקיימו במהלך יום ההקאתון (מצורף לוז - החלקים הרלוונטיים למנטורים מודגשים)
4. מפגש תיאום ציפיות עם ראש הקבוצה

לוח הזמנים ליום ההקאתון להלן...

כדי להפוך את אירוע ההקאתון לאירוע משמעותי עבורכם ועבור הצוותים, חשוב שהצטרפותכם תהיה מתוך תחושת שליחות. אנא גלו זמינות לצוותים ולבני הנוער במהלך היום ושתפו בידע, בכלים ובניסיון שלכם, שיתרמו לצוותים לפיתוח מודלים רלוונטיים ומשמעתיים, שיהפכו את המרחב הבית ספרי למרחב שמספק מוגנות ומחזק את תחושת השייכות.

תודה על הנכונות והרצון להיות חלק מהאירוע החשוב "הקאתון "יוצרים מוגנות".

לכל שאלה תוכלו תמיד לפנות ל_____

האקתון "יוצרים מוגנות"

פניה לראשי הקבוצות

לראשי הקבוצות שלום רב,
שמחים שבחרתם להצטרף להאקתון החשוב ביותר בתקופה זו!
אנו מבקשים לעדכןכם בעיקרי המידע וההנחיות לקראת יום ההאקתון:

המשימה

להפוך את המרחב הבית ספרי למרחב שמספק מוגנות ומחזק את תחושת השייכות

מודל האקתון ב 4 שלבים

1. שלב ההכנה לראשי הקבוצות ב- _____ שעות
2. יום האקתון שיתקיים ב- _____ שעות
3. יישום התוצרים אל מול קהלי הרלוונטים בקהילה עד לתאריך _____
4. הצגת התוצרים אל מול "הכרישים", מנהלי בית הספר ומנהלי אגפי חינוך

גיוס צוות למשימה

על הצוות להיות הטרוגני, מכיל אנשים מהקהילה הבית ספרית והקהילה היישובית. (צוות חינוכי, נציגות מהנהלת בית הספר, תלמידים, והורים, נציגי רשות מקומית, נציגים מהקהילה העסקית ביישוב, עמותות חברתיות הפועלות ביישוב ועוד...).
על הצוות להכיל שמונה משתתפים לפחות.

המלצה: ככל שהצוות יהיה מגוון כך התוצר יהיה אפקטיבי ומשמעותי.

לוח זמנים

על הצוות להיות פנוי במהלך ארבעת שלבי של האקתון.

מודל מפגשי הצוות

שילוב מפגשי זום או מפגשים פיזיים בהתאם להנחיות משרד הבריאות, לשיקול צוות המשימה.

ליווי על ידי מנטורים

לכל צוות יוצמד מנטור, שילווה את הצוות לאורך כל יום האקתון.

איסוף נתונים מהשטח

כדאי להגיע ליום האקתון מדויקים עד כמה שניתן, מומלץ לאסוף רשמים מהשטח על נושא המוגנות על כל היבטיו הן מהתלמידים והן מצוות המורים.

נראות ופרסום התהליך

גיוס צוות דיגיטל מקרב התלמידים, שיתעד את התהליך על כל שלביו, ויפרסם אותו ברשתות החברתיות ולגורמים רלוונטים נוספים.

ליווי הנהלת בית הספר

הנהלת בית הספר מעורבת ומעודכנת בהתקדמות התהליך ופועלת בהמשך להטמיע את תוצרי הקבוצות.

הנחיות חשובות לראשי הקבוצות

"נבחרת מורים מצליחים יחד"

צוות חינוכי יקר,

תארו בדמיונכם, שכשאתם מגיעים לבית הספר ונכנסים לחדר המורים, מחכה לכם צ'ופר שממתיק לכם את הרגע.

ממתנים לכם קולגות, ששואלים אתכם איך עבר עליכם השיעור והאם אתם צריכים עזרה? יוצרים עבורכם במה, שבה תחשפו את הכישרונות שלכם מטעינים בכם אנרגיה ומוטיבציה באמצעות חוויות שוברות שיגרה יוצרים עבורכם סל כלים להתמודדויות שונות עם אירועים מאתגרים

יוצרים עבורכם ולמענכם בית מכיל, מפרגן, מעודד ותומך, שהופך את היומיום שלכם בבית הספר לאנרגטי, חיובי ושמח זו יכולה להיות המציאות שלכם!

באמצעות הקמת נבחרת מורים מצליחים יחד אצלכם בבית הספר

מה זה נבחרת מורים מצליחים יחד?

נבחרת המורכבת ממורים ומורות מתוך חדר המורים שלכם. מורים ומורות, שמבינים את חשיבותו של חדר מורים מגובש, תומך וחזק, ויהיו מוכנים להתנדב לנבחרת כזו כדי להפוך את חדר המורים שלכם לאחד כזה!

המלצה חמה!

כדי שחלוקת נטל הפעילות תתחלק נכון, מומלץ לחלק תפקידים ולהגדיר משימות מדויקות לחברי נבחרת המורים

רעיונות לפעילות הנבחרת

ספיד דייטינג להעמקת ההיכרות בחדר המורים
במת כישרונות של מורים מחוץ לתחום הפדגוגיה
הפסקות "מגניבות" בחדר המורים
לוח טיפים למורים בהתמודדויות השונות שיש במרחב הכיתתי והבית ספרי
מפגשים ללמידת עמיתים בנושאים רלוונטים לאתגרים של ניהול כיתה
אתנחתא מתוקה לקראת סופ"ש – מליאת מורים עם כיבוד מתוק + תוכן מעורר השראה
פותחים בטוב ומסיימים בטוב
 מפגש מורים ביום ראשון מלווה בתוכן מעורר מוטיבציה – סגירת שבוע עם תוכן מאוור רגשות

מודל ההפעלה של הנבחרת

חשיפת מיזם הנבחרת בחדר המורים גיוס עשרה מורים לפחות ליצירת הנבחרת.
פרופיל מורים לנבחרת:
 בעלי מוטיבציה להפוך את חדר המורים של בתי הספר למקום נינוח, עם אוירה טובה, מגובש, מקצועי ומוגן.
 יצירתיים, אנרגטיים וחיוביים זמינים למשימות חוויתיות ומשפיעות על אקלים חדר המורים.
יצירת תשתית מותאמת להקמתו של הכוח ולפעילותו במהלך שנת הפעילות (חדר, סדירות של מפגשים, תקציב לפעילות וכד')
גיבוש נבחרת מורים ובניית תכנית עבודה שנתית.
קביעת סדירות לפעילותה של הנבחרת בחדר המורים (כל יום, אחת לשבוע, אחת לשבועיים וכד').
תיעוד התהליך והפעילויות השונות של הנבחרת.
בחירת ממדי הצלחה ובדיקת השפעתה של הנבחרת על אקלים חדר המורים (שאלון פתיחה ושאלון בסוף שנת פעילות).

מתודות לפעילות חוויתית

מחברים את התלמידים ללמידה ולבית הספר באמצעות מתודות מפעילות וחוויות. מצורפת הצעה לשלוש מתודות גנריות שמתאימות לנושאים הן מהעולם החברתי והן לתחומי הדעת. התכנים המובאים כאן הם דוגמא ומשמשים להשראה בלבד.

סדנאות העשרה

תאור המתודה

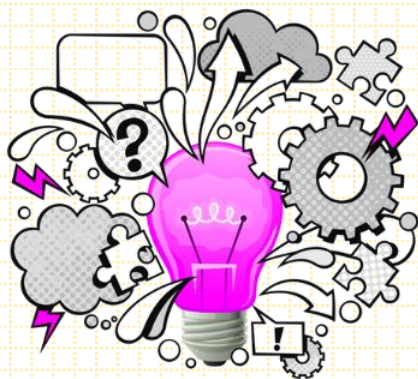
מפגשים של בני נוער בעלי מוגבלות עם תלמידים בבית ספרם או בבתי ספר אחרים לשיתוף ושיח על המוגבלות שיש להם ואופן השתלבותם בחברה.

כהמשך למפגש המשתתפים נטלו חלק במערך שיעור, המתמקד בלקיחת אחריות אישית חברתית - "לא מגלגלים את זה הלאה" וגם בחרו יוזמה/ פעולה לקידום המודעות לקבלת אנשים עם מוגבלות בחברה ופרסום ברשתות חברתיות.

רציונל

בבתי הספר לומדים תלמידים עם מוגבלויות, שמתמודדים עם קשיים פיזיים ורגשיים. כדי להעלות את המודעות של קבוצת השווים לקשיים, לצרכים ולזכויות של חבריהם עם המוגבלויות יצרנו פלטפורמה של מפגשים וירטואלים בהם יספרו מתנדבים עם מוגבלויות את סיפורם האישי. ההנחה היא ששיח בגובה העיניים יביא להגברת האמפתיה ולביטול של דעות קדומות וחששות.

הפעילות תתבצע בסמוך ליום הבנלאומי לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ב-3 בדצמבר.

קונספט הסדנא

פרסום פלייר לגיוס "תלמידים עם מוגבלות" מרשת אורט לספר

את סיפורם האישי

איתור וגיוס קבוצות להאזנה

פניה אישית לרכזות תוכנית חמניות - תיאום ציפיות

יצירת קשר עם המתנדבים

יצירת לוח שידורים

1
2
3
4
5

משהבים נדרשים: מתנדבים- נערים עם מוגבלות מהרשת. רכז תוכנית/מורה מלווה- איש קשר קבוצות האזנה שיבוץ המפגש במערכת השעות	תהליך מקדים: קיום מפגשים של המתנדבים עם הכיתות לפני יום הפעילות. לאחר המפגש כחלק מהנעה לפעולה- התלמידים השתתפו במערך שיעור שעסק בלקיחת אחריות אישית וחברתית כלפי אנשים עם מוגבלות, ובסיומו התבקשו ליצר יוזמה/פעולה לקידום נושא שיוויון לאנשים עם מוגבלות. פרסום הפעילות/יוזמה ביום עצמו ברשתות החברתיות.
דגשים יצירת קשר עם המתנדבים - היכרות ופגישת הכנה איתור קבוצות מתוכנית "חמניות", הזקוקות לתיווך עם נער עם מוגבלות (מתנדב) ליווי המתנדב ע"י המארגן, ונציג מבית הספר שלו במשך השיעור שיחה מקדימה של המורה עם המתנדב והכנת הכיתה למפגש. (לתת רקע, ולעודד לשאול שאלות ולהכין רשימת שאלות).	מסמכים: פלייר לגיוס תלמידים פניה אישית לרכזות תוכנית חמניות לגיוס קבוצות שיבוץ המתנדבים - לוח שידורים מפגש סיכום והנעה לפעולה לאחר המפגש עם המתנדב.

מירוץ וירטואלי

רציונאל

בימים בהם הוירטואליה משמשת את כולנו, אנחנו באורטוב חשבנו שכדאי להפוך אותה לחוויתית, משמעותית ואחרת. מתודת שהתנסנו המירוץ הוירטואלי נמצאה כנגישה ונותנת מענה עכשווי ורלוונטי, המירוץ הוא האמצעי. המטרה היא לאפשר לבני הנוער להוביל, להתנסות ולהפוך את המרחב הדיגיטלי בטוח יותר לשימוש עבור בני גילם ועבור בני נוער וילדים בישראל.

קונספט התחרות

מירוץ באווירה תחרותית

התחרות מתקיימת **בקבוצות** ומחייבת שיתוף פעולה צוותי, וחלוקת עבודה אפקטיבית. המירוץ מורכב ממספר **משימות** – המעבר למשימה הבאה מותנה בהשלמת המשימה הקודמת מלבד משימה יומית שניתנת מתחילת המירוץ ויכולה להתקיים עד סופו. האלמנטים שמרכיבים את ה**ניקוד**: איכות חומרי המשימה ומשך זמן המשימה. הניקוד נקבע ע"י **שופטים** יעודיים

טפסים \ מסמכים נדרשים :

קול קורא להצטרפות
פוסטר \ באנר פרסומי
טופס רישום
משימות וחידות
מחווון לניקוד המשימות
דף הנחיות
תעודת השתתפות
מכתבי הוקרה למשתתפים

משאבים נדרשים:

מנטורים מלווים לקבוצות המשתתפות
שופטים לתחרות
חידות ומשימות
פרסים

דגשים ליום המירוץ

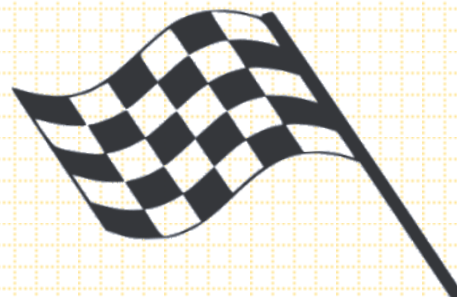
- ✓ יש להתנהג לאורך כל המירוץ בכבוד רב כלפי המשתתפים וכלפי הקבוצות היריבות. התנהגות שאיננה הולמת תפסול את השתתפות הקבוצה במירוץ
- ✓ המירוץ יתחיל בתאריך המצוין בשעה 09:00 בבוקר והגשת המשימה האחרונה תתאפשר עד השעה 18:00
- ✓ הכרזה על הקבוצות המנצחות תתקיים בשעה 19:00 (יתכנו שינויים בשעת ההכרזה)
- ✓ לאורך המירוץ ינתנו שש משימות מגוונות המחייבות שיתוף פעולה בין הצוותים ועבודה עם קהלי יעד. ממליצים לכם להיערך לכך מבעוד מועד.
- ✓ להבנת החידות ולביצוע המשימות ניתן להיעזר בכל אמצעי המדיה, חברים, הורים, מורים וכד'.
- ✓ את תוצרי המשימות יש להגיש בפורמט שיפורט בהנחיות
- ✓ המעבר בין המשימות מותנה בסיום המשימה הקודמת. פרט למשימה אחת שניתן יהיה לבצע אותה לאורך כל המירוץ (המשימה תינתן במעמד ההזנקה)
- ✓ לכל משימה יש ערך נקודות שונה להלן הערכים
- ✓ ערך הנקודות למשימת הרוחב לאורך כל שעות המירוץ _____
- ✓ שלוש הקבוצות שיסיימו לבצע את כלל משימות המירוץ ראשונות יקבלו תוספת של ניקוד _____

הנחיות למירוץ

המירוץ יוזק בתאריך _____ בשעה _____

ההשתתפות במירוץ מותנית במספר פרמטרים:

- ✓ רישום מראש באמצעות טופס ייעודי
- ✓ בניית קבוצה שמונה בין 5-10 משתתפים
- ✓ בחירת ראש קבוצה שנמצא בקבוצת ווצאפ יעודית למירוץ
- ✓ השתתפות נציג קבוצתי במפגש ההכנה

מעגלי שיח

רציונאל

כאשר אנחנו יושבים במעגל, כולנו באותו מרחק מהאמצע. ברגע הזה, כולנו שווים – אנו באותו מרחק וגובה, לכולנו יש מקום ונראות. מעגלי השיח מאפשרים לתלמידים להעצים את יכולתם להיות רגישים וקשובים לאחרים ומחזקים את תחושת השייכות.

שאלות מנחות לשאלת הדיון

מה דעתך על המשפט שנאמר? האם אתה מסכים או לא מסכים ולמה?
האם אני מכיר משהו שהמשפט הזה נכון עבורו מהו החיבור האישי לנושא?
דוגמאות מחיי או מחיי הסביבה שלי
האם ניתן לעשות משהו כדי לשמר, לשפר את המצב?
מה ניתן לעשות? מה אני לוקח על עצמי לעשות?

נושאים לדיון

גזענות - קבלת האחר \ השונה
קבלת דעה מנוגדת או שונה
פיתוח הקשבה
פיתוח אמפתיה
שיוויון מגדרי, דתי, תרבותי
נכונות לפשרה
אלימות במרחבים השונים
דברים שמערערים אותי ומוציאים אותי מאיזון

טיפים לקיום מעגלי שיח

הכנת החדר \ המקום בו מתקיימים המעגלים
יצירת סטיינג מזמין, מאפשר אוירה טובה, נותן תחושת ביטחון
שפת גוף של המנחה צריכה להיות שפת גוף שנותנת תחושה של הקשבה מלאה, מאפשרת למשתתפים להביע את עצמם, מאפשרת ביטחון ומייצרת פתיחות
הזמן הרצוי למעגלי שיח הוא, 30-40 דקות

כללי אצבע במעגלי שיח

- ◆ לכל אמירה יש מקום במעגל - לא פוסלים לא שופטים ולא שוללים אף דעה
- ◆ שיח יתקיים בהקשבה פעילה וסבלנית, נותנים מקום וזמן לכל דובר. אין מקום ל"השתלטות" של דוברים מרכזיים על הדיון
- ◆ כל אחד רשאי לדבר על פי רצונו. התגובה לאמירות במעגל תהינה קשורות לתוכן או למסר שעלה ולא התייחסת אישית לדובר
- ◆ **דגשים למנחה**
- ◆ בפתיחת הפעילות יש להציג את נושא המעגל ואת כללי המעגל
- ◆ זכרו- שיח מוצלח הוא שיח שמעורר רגש, ושהמשתתפים מרגישים בנוח לדבר ולשתף
- ◆ מומלץ לנהל את המעגל עם שותף נוסף שתפקידו יהיה לתעד את השיח ומסרים חשובים
- ◆ זכרו כי תפקידכם לנהל את השיח באופן אובייקטיבי מבלי להביע דעה
- ◆ השתמשו באובייקט כמו בקבוק, מקל, מקרפון וכד שבאמצעותו יקבלו המשתתפים רשות לדבר
- ◆ חשוב להכין שאלות מנחות סביב הנושא שיוצג במעגל שיח

מבנה נכון של מעגלי שיח

- ◆ תרגיל הכרות של משתתפי המעגל
- ◆ מומלץ להציג את הנושא באמצעות סרטון, תמונות, סיפור אישי וכד
- ◆ שאלות מנחות המתקשרות לנושא
- ◆ דיון פתוח - המנחה מחדד דברים משמעותיים שעולים מהשיח. המנחה לא מביע דעה
- ◆ סיכום המסרים העיקריים שעלו בדיון - תפקיד המשקיף
- ◆ קריאה לפעולה - מה ניתן לעשות עם הדברים שעלו בשיח? איך אנחנו משתתפי המעגל לוקחים אחריות אישית על הדברים

"הפסקות פעילות" לטיוב האקלים והעלאת מוגנות

קיימת ציפייה כי זמן ההפסקות ינוצל להעמקת האינטראקציות החברתיות ולטובת הרווחה הנפשית של התלמידים, אולם בשנים האחרונות ובעיקר עתה לאחר משבר הקורונה- אנו עדים לכך שזמן ההפסקה מנוצל בעיקר לטובת שימוש במסכים. בנוסף, אצל מקצת התלמידים גורם הזמן הפנוי לתחושה של העדר מסגרת, שמביא בעקבותיו התנהגויות סיכוניות. קיום "הפסקה פעילה" - יכולה לתת מענה לאתגרים אלו. הצוות הבית ספרי, בהובלת קבוצות מנהיגות של תלמידים, יציע בסדירות קבועה פעילויות מגוונות, שמעודדות להתנסויות חדשות ומזמנות חיבורים חברתיים, הפגת מתח והנאה. ה"הפסקות הפעילות" יוצרות הזדמנויות לגילוי מנהיגות, לגילוי כישרונות, שיפור בהתנהגויות והגברת תחושת השייכות לבית הספר.

דגשים לניהול והפעלה של "ההפסקות הפעילות" באופן מיטבי:

- המורים יפעילו את הפעילויות בשיתוף תלמידים מקבוצות מנהיגות בביה"ס (מועצת תלמידים/ שכבה; כיתת מנהיגות; משצ"ם; אורט בריא, ועוד).
- תכני ההפסקה יהיו מגוונים וייתנו בהם מענה להעדפות שונות של התלמידים.
- מורי חנ"ג יאתרו תלמידים מתאימים להובלת טורנירים בית ספריים בכל ענפי הכדור.
- תכנון וביצוע ההפסקות יכול להיות חלק מהמעורבות החברתית של התלמידים בפעילות אישית או כיתתית.
- חשוב לשים דגש על עקרון "תפקיד לכל תלמיד" - התאמה לפי חוזקות מומלץ לתת למובילי ההפסקה הפעילה סמכות לבחור את אופן וביצוע ההפסקה.
- פרסום לפני - סלוגן שיגרום לעניין וחיבור התלמידים, פירסום ושוקק בפלטפורמות הקיימות בבית הספר.
- פרסום אחרי - תעוד פרסום בפלטפורמות דיגיטליות ולא לשכוח לפרגן ולהודות.
- תכנון מדויק וקפדני - באירוע קצר כמו הפסקה, ההצלחה תלויה לחלוטין בהתארגנות מדויקת וניצול מלא של הזמן.

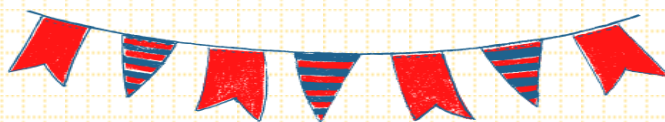
שלבים לקיום הפסקה פעילה

- 1 בחירת קבוצת המנהיגות שתפעיל את ההפסקה, עדכון המחנכים.
- 2 קיום מפגש עם הקבוצה להעלאת רעיונות לביצוע ההפסקה הפעילה (ניתן להשתמש רעיונות המובאים פה או להציע רעיונות אחרים)
- 3 הכנת הקבוצה וחיזוק האחריות והמחויבות לביצוע מיטבי של ההפסקה הפעילה, הוספת ידע מקצועי, חלוקת תפקידים בקבוצה, תכנון וארגון של כל המשימות לביצוע
- 4 פרסום לקראת ההפסקה על ידי קבוצת המנהיגות- בכיתות, בקבוצות הוואצאפ, רשתות חברתיות, כרזות בבית הספר וכו..
- 5 תיאום עם האחראים על ההגברה על מנת שיהיה ליווי מוסיקלי להפסקה התכנסות לאחר ביצוע לפרגון והפקת לקחים

משימות וחלוקת עבודה לקיום הפסקה פעילה

- ✓ שם הפעילות - אטרקטיבי וקליט
- ✓ תיאור הפעילות פירוט מירבי כיצד מתבצעת הפעילות
- ✓ מקום הפעילות - להתחשב במזג האוויר, סידור נכון בחלל הנבחר
- ✓ פרסום - היכן ואיך מפרסמים לפני ואחרי
- ✓ רשימת ציוד נדרש (ניתן להיעזר בעמודה של תיאור הפעילות)
- ✓ תיאומים מקדימים: אל מי צריך לפנות, תדריך הצוותים
- ✓ הכנות ביום ההפסקה מה ומי נמצא בכל מקום
- ✓ צוות הקמה ופירוק
- ✓ תפקידים מיוחדים למשל: שופטים בתחנות/ אחראי מוסיקה
- ✓ הפקת לקחים בתום הפעילות לקראת ההפעלה הבאה

"הפסקות פעילות" המשך

"תמונת מצב" מאתגרים את המשתתפים

בנושא צילום שונה: תמונה עם רגש, הכריך שלי, מקום אהוב בבית הספר, תמונה הפוכה, זווית צילום מעניינת, מקום שמייצג עבורי ועוד.

פותחים קבוצת וואטצאפ ייעודית שתפעל ביום קבוע.

שם קבוצת הוואטצאפ יכלול את היום הנבחר על מנת ליצר התכווננות לאתגר. לדוגמא: "שלישי בתמונות"

יצירת פרסום אטרקטיבי והזמנה להצטרפות לקבוצה

לקיים תחרות ולהכריז בסוף תקופה על תמונה מנצחת

מומלץ על תערוכת צילומים ולתלות על קירות בית הספר

פרסם הצילומים בפלטפורמות הפרסום של בית הספר

משחקי כדור

עמוד, מחניים, שמות באוויר

ניתן לקיים בתחנות/ סבבים

אליפות ישראל בדקה

דוגמאות:

תופסת עפרונות - על המתחרה להרים מספר עפרונות, להניחם על כף ידו, לזרוק באוויר ולתפוס את העפרונות בבת אחת.

מגדלי תפוח - לבנות מגדל של 5 תפוחים, שיעמוד יציב למשך 3 שניות לפחות.

מגדל קלפים - לבנות מגדל בגובה 10 קומות מקלפים, בכל קומה שני קלפים מקופלים וקלף שטוח מעליהם.

משקל נוצה - על המתחרה להשאיר 2 נוצות באוויר למשך 60 שניות, באמצעות נשיפה בלבד.

רעיונות נוספים לתחנות ניתן למצוא בקישור:

אליפות ישראל בדקה

חשוב למנות תלמידה שיהיה אחראי על הזמנים ויכריז בכל פעם כשנגמר הזמן.

אתגר בית ספרי/ תחרות בין שכבות/ כיתות

יצירת שרשרת נעליים הכי ארוכה, להסתדר לפי: תאריכי לידה, שמות בסדר הא'-ת, צבע עיניים (בהיר לכהה), מידות נעליים, גובה

יש להחליט באיזה פורמט מקיימים את המשחק- מי

משתתף במשחק

מסגרת זמן המשחק- חד פעמי, חד שבועי, שבוע שלם.

טורנירים ספורטיביים

כדורגל, כדורסל, כדורשת, כדורעף,

(הרכבים שונים: קבוצות מעורבות/מגדריות/ מורים נגד תלמידים)

יצירת אמנה משותפת להתנהגות נאותה במשחק -

לקיים תהליך זה בכיתות לפני תחילת הטורניר

חלוקה לקבוצות מראש

מומלץ להגיע בתלבושת מזהה

תחנות: תחרויות ספורטיביות

משיכת חבל, השחל את הטבעת, הורדת ידיים, קליעה למטרה, באולינג ראה דגשים בנספחים - שלבים לקיום הפסקה פעילה

תחנות: משחקים של פעם

גומי, 3 מקלות, 5 אבנים, קפיצה בחבל,

תחנות: משחקי קופסא מגוונים

פאזלים, טאקי, קלפים, דוקים, 4 בשורה אחת, רמיקוב, שש-בש, סולמות וחבלים

תחנות: חידות הגיון

תשבצים, תשחצים, טנגרם, חידות הגיון, תפזורת, סודוקו

ניתן למצוא חומרים מאתרים שונים באינטרנט

תחנות: משימות בתחנות בנוי דקה

"הפסקות פעילות" המשך

תחנות: לפי תחביבים שונים

בישול, סטילינג, איפור, יצירת תכשיטים, יצירת סרטונים,
דורש תהליך הכנה מראש:

- ❖ הוצאת קול קורא והרשמה להפעלת התחנות
- ❖ יצירת קשר עם הנרשמים והבנת הצרכים והדרישות
- ❖ שיבוץ המשתתפים לפי התחנות
- ❖ תיאום מול כל הגורמים בבית הספר
- ❖ פרסום ויצירת באז

שוק קח תן - יד שניה

יריד להחלפת חפצים שונים הנאספים ע"י באי בית הספר:
בגדים, ספרים, כלים, משחקים, גאדג'טים וכו..
פרסום מראש את יום היריד ועידוד להבאת חפצים להחלפה.
מומלץ לקיים את היריד כחלק מהפנינג שבו מקיימים פעילויות
נוספות הקשורות בתרומה לחברה/מיחזור/איכות הסביבה וכו...

נותנים במה

במה לכישרונות צעירים יצירת מרחב/במה בו תינתן אפשרות
לתלמידים לעלות ולהופיע עם הכישרון שלהם.
❖ הוצאת קול קורא להשתתפות והרשמה מראש
❖ יצירת קשר עם הנרשמים וקיום מפגש מקדים כהכנה
❖ שיבוץ המשתתפים לפי הימים
❖ תיאום מול כל הגורמים בבית הספר
❖ פרסום ויצירת באז

הרצאות ted בנושאים שונים

הרצאות בתחומי עניין שונים ותחביבים

רדיו

שימוש בתחנת הרדיו כפלטפורמה להעברת מסרים, הקדשת
שירים וימי הולדת, כוכבי השבוע המצטיינים בתחומים שונים,
סיפורים אישיים מעניינים.

- ❖ רצוי שיהיה יום קבוע להפעלת הרדיו
- ❖ מסגרות שונות לפלטפורמה - מורים מפרגנים לתלמידים,
תלמידים למורים, תלמידים לתלמידים, בין השכבות ועוד

פיסול סביבתי הכנת פסל מחומרי מחזור

רצוי לתכנן עם גורם מקצועי מתחום האומנות שת"פ עם
מגמות אומנות/אנשים עם זיקה ליצירה
יש לבחור מיקום עם נראות בבית הספר (קר, פינות ישיבה
ועוד)

גרפיטי, יצירת גרפיטי על יריעה גדולה של עלבד: גרפיטי
חופשי או מתוכנן מראש

פסיפס, יצירת פסיפס אומנותי בעבודה אישית/קבוצתית
סריגה על עצים/פינות ישיבה

גיבון, גינת תבלינים, אדניות ברחבי בית ספר, קיר ירוק מומלץ
בעזרת איש מקצוע. יצירת ריאה ירוקה בבית הספר, שילוב
עם יצירה - בניית אדניות מעץ, יצירה בעיסת נייר.
תחנות יצירה פלסטלינה, אוריגמי, סריגה, דפי צביעה,
מנדלות, עיסת נייר, רצוי לקיים שת"פ עם מגמות אומנות/
אנשים עם זיקה ליצירה.

הפעלות בתנועה just dance, אירובי, ריקודי עם, זומבה,
פלאש מוב

חשוב ליצור באז ולפרסם מראש, לגייס קבוצה משמעותית
מראש של תלמידים שישתתפו ויובילו את הפעילות.

"שדרת כוכבים" – בית ספרית

למילה טובה יש כוח וערך רב עבור כולנו. במציאות בה קצב החיים הוא קצב מהיר שמחייב אותנו לעבור ממשימה למשימה חשוב לעשות עצירה ולצבור אנרגיה חדשה. לכל אחד יש אפשרות להטעין אנרגיה אצל מישהו שעשה עבורנו או עבור הקהילה משהו טוב, מיוחד, משמעותי ומעודד. בדרך כלל אנחנו מציינים את אותם אנשים טובים בסוף תהליך ובסיומו של פרק. זה לא חייב להיות ככה, אפשר גם אחרת. אפשר ליצור שדרת כוכבים שתהיה חלק מהתרבות הארגונית בבית הספר. שדרה שבה נוקיר תודה, ניתן מילה טובה לכל אותם תלמידים, מורים, הורים אנשים מהקהילה, שעשו משהו שמעורר השראה והערכה.

מודל הפעלה	מועמדים פוטנציאליים לצעוד בשדרת הכוכבים
גיבוש קבוצת מנהיגות שדרת הכוכבים - מומלץ לבנות קבוצה שתהיה שמורכבת מתלמידים וצוות חינוכי. מטרות מנהיגות השדרה : לקבוע סטנדרטים וקריטריונים למועמדים, לשדרת הכוכבים בניית סדירות לקיום השדרה (אחת לשבוע \ אחת לחודש \ פעם ברבעון \ בחגים וכד') יצירת פלטפורמה לבחירת מועמדים (בחירת הקהל) בחירת המנהיגות) בחירת פלטפורמות לשדרת הכוכבים (ברשתות החברתיות, במה בית ספרית, במה ישובית, עיתונות מקומית, קירות בית הספר) הפקת אירועי השדרה (הכנת הזמנות, עיצוב מקום, הכנת תעודות, בחירת תוכן האירוע) תיעוד ופרסום אירועי השדרה בכל מדיה אפשרית בחירת פלטפורמה לתיעוד הצועדים בשדרה לדורותיהם (ספר, לוח בבית הספר, אתר בית הספר וכד')	נציגות של תלמידים מכל שכבה \ כיתה מנהיגות של תכניות אורטוב ותוכניות התנדבות נוספות מורים שמעודדים תלמידים לפעילות חברתית או שהם בעצמם עושים פעילות חברתית מיוחדת ארגונים בקהילה, שמאפשרים לתלמידי בית הספר להתנדב אצלם הורים שתורמים לבית הספר גורמים ברשות המקומית שתורמים לפעילות חברתית עסקים מקומיים תורמים לפעילות חברתית

ערך מוסף ביצירת שדרת כוכבים
ראיית הטוב והכרת תודה יצירת תחושת שייכות וגאווה מקומית יצירת הזדמנויות לראות את באי בית הספר או גורמים מהקהילה מזוויות שונות הגדלת המוטיבציה בקרב תלמידים ומורים יצירת אווירה חיובית בבית הספר

סדנת העצמה למורים

טיפול באירועי משמעת וחיזוק תחושת המוגנות

מטרות הסדנא

חיזוק הסמכות המורית
הכרות עם נושא הנוכחות ככלי שיכול לסייע בטיפול
באירועי משמעת

פתיחה (10 דקות)

בסבב - המורים משלימים את המשפט: 'הפעם האחרונה שהפעלתי סמכות היתה...

דיון לאחר השיתופים:

- ♦ האם הסמכות שהפעלתי השיגה את המטרה? / התאימה לאירוע? / היתה האפקטיבית ביותר באירוע?
- ♦ מה הייתי עושה אחרת?
- (מטרת הדיון היא להבין שיש כמה סגנונות של הפעלת סמכות ודרכים שונות לפרש את נושא הסמכות, בסדנה זו נתמקד בסמכות מורית ואיך ניתן לטייב אותה)

רקע למנחה:

נוכחות משמעותית מחייבת תגובה חינוכית למעשי בני הנוער. כל אירוע של התנהגות שלילית מחייב תגובה, רצוי שהתגובה לא תהיה מיידית. השהיית התגובה מאפשרת לנו לשקול בקור- רוח את תגובתנו. הסמכות של פעם הייתה מבוססת על "דיסטנס". דמות הסמכות היתה רחוקה מהילד, כשהוא צריך להסתכל עליה מלמטה למעלה. תפיסת הסמכות החדשה (שפיתח פרופסור חיים עומר) מבוססת על נוכחות החלטית ואכפתית. ילד חווה את המורה כנוכח, כשה מתנהג בצורה שמעבירה את המסר: "אני המורה שלך! אני כאן, ונשאר כאן". כיום קיימת הבנה כי נדרשת נוכחות פיזית ונפשית, קיים הבדל גדול בין מבוגר שנמצא בחברת ילדים והוא מעין "נוכח נפקד" ובין מבוגר שרואה את התלמידים, מזהה צרכים ובאופן יזום פונה אליהם לבירור, התעניינות והתערבות בעת הצורך. דמויות בוגרות ומשמעותיות בחייו של הילד מצמצמת התנהגות מסכנת וכן בעיות התנהגות, ומאפשרת לילד לגדול ולהפוך לבוגר מתפקד. מסר זה ניתן לתרגום באין ספור פעולות מעשיות, שהן שונות מן העונשים הטיפוסיים לסמכות של פעם. למשל, התייחסות מתמדת והתעניינות בילד כאדם, דיאלוג משמעותי ועקבי בין המבוגר לבין הילד, חיזוק כוחותיו של הילד והעצמתו, כאורח חיים.

המנחה יפתח בדוגמא:

החוקר האמריקאי פרדריק ג'ונס מדד באמצעות מכשיר דציבלים רעשים במספר כיתות לאורך זמן. הוא בדק בכיתות שבהן השולחנות מסודרים בשורות ומצא קשר ישיר ומובהק בין רמת הרעש לנוכחות פיזית של המורה בשיעור. כאשר המורה יושב מאחורי השולחן שלו- הרעש מקסימלי ואילו כאשר הוא מתהלך בין השורות- הרעש מינימלי. (מתוך הספר " מורים היום " של פרופ' חיים עומר, עמ' 31)

דיון:

- מה זה אומר?
- איך זה קשור לדעתכם לסמכות ונוכחות?

פעילות מרכזית:

המנחה ימתח ציר על הרצפה או על הלוח מ-10-1

נוכחות מינימלית : 1-נוכחות מינימלית 10- נוכחות מירבית.

המנחה יחלק למשתתפים תגובות (בנק תגובות בהמשך) **להפרעה בכיתה/ לתלמיד מדבר באופן פוגעני לתלמיד אחר בכיתה** ועוד. המשתתפים ימקמו את התגובות על הציר. (נבחן מקרים מתוך חיי בית הספר וכיצד הם יוצרים נוכחות מירבית). המנחה ישקף את התגובות וידבר על האוטומט שרובינו פועלים על פיו ביום יום.

המורים יתחלקו לשלוש וכל שלשה תבחר תגובה אחת שנמצאת במספרים הנמוכים ותחשוב על תגובה אחרת שתוכל להיות במספרים הגבוהים. המורים ישתפו במליאה את הפעולות שבחרו.

למידת עמיתים: (20 דקות)

המורים מתחלקים לשלוש/רביעיות והמנחה מחלק פתקים עם סיטואציות (רשימת סיטואציות בהמשך) מחיי בית הספר בקבוצות- המורים חושבים יחד איך ניתן להגביר את הנוכחות הפיזית שם

סבב סיכום (10 דקות)

עם מה אתם יוצאים מפה? משהו שתעשו אחרת ?

בנק תגובות:

הגדרת קו אדום להפרעה ונקיטת פעולה לדוגמא- אני לא נשארת בכיתה שבה מדברים כך- יוצאת	הגדרת קו אדום להפרעה ויידוע הכיתה לדוגמא- אצלי בכיתה לא מדברים כך	הערה לתלמיד שמפריע בשיעור כשהמורה נמצא באיזור הלוח/ שולחן העבודה
בקשה מהתלמיד שייגש אליו בסוף שיעור לדוגמא- יוסי, גש אליי בסוף השיעור	הפניית מבט לכיוון התלמיד המפריע והישארות כ-20 רישום שם התלמיד בפנקס/יומן והמשך ההוראה	הפניית הגוף לכיוון התלמיד המפריע וקריאה בשם התלמיד לדוגמא- יוסי!
הודעה לתלמיד המפריע כי המורה מתכוון לעדכן את ההורים על התנהגותו	קריאה בסיום השיעור לתלמיד המפריע להגיע לשיחה לדוגמא- יוסי, גש אליי	סימון עם היד לתלמיד המפריע תוך כדי המשך ההוראה
הוצאת התלמיד המפריע מהכיתה באותו הרגע	איום בהורדת ציון/ השעיה/ שליחת התלמיד המפריע למנהל	עמידה בפתח הכיתה בסיום השיעור ובקשה מהתלמיד המפריע
הגעה עד לשולחן התלמיד ועמידה שקטה לידו כ-20 שניות	חיזוק התלמיד הנפגע מול כולם (דני אל תתייחס ליוסי)	התעלמות מההפרעה והמשך הוראה כרגיל

סיטואציות:

עישון	אי קבלת סמכות
התמודדות עם טלפונים סלולריים בשיעור	פינות "חשוכות" בבית הספר
בדיקת שיעורי בית	שירותי בנים/בנות
החזרת מבחן	ונדליזם
אסיפת הורים	שיחת 'משמעת'
שיחה אישית	שיח פוגעני בין תלמידים בהפסקה
מבחן	אלימות פיזית

סדנת העצמה למורים לחיזוק המוגנות

מטרות הסדנא

1. חידוד תחושת המסוגלות של המורים
2. העצמת המורים מתוך החזקות שלהם
3. למידת עמיתים ככלי להעצמה וחיזוק תחושת השייכות
4. שמירה על שגרת עבודה

פתיחה (15 דקות)

- ♦ שיתוף בשלשות
- ♦ למה בחרתי להיות מורה. כל אחד מדבר במשך דקה ושאר המשתתפים מקשיבים בלי לדבר ובלי לשאול שאלות.
- ♦ איזה דימויים עולים מתוך השיתופים?

במליאה:

- מבקשים מנציגות של הקבוצות לשתף את מה שעלה ומתייחסים לנושא ההקשבה- איך מרגישים כשמקשיבים, איך מרגישים כשמישהו מקשיב לנו? איך ניתן לחבר את זה לעבודה היומיומית בבית הספר?

המנחה מחדד את הסיבות שבגללם בחרנו במקצוע

פעילות מרכזית: (30 דקות)

המנחה מחלק לכל המורים מעטפות ופתקים, המורים רושמים על המעטפה דבר אחד שהצליח להם בשיעור/ בבית הספר. בהמשך כל משתתף מעביר לאחר (2-4 פעמים) את המעטפה שברשותו. כל אחד כותב על פתק חדש חוזקה שהוא מוצא אצל חברו הכותב וכלי שעזר לו להגיע להצלחה.

דוגמאות :

- ☑ הצלחתי ללמד את כל מה שתכננתי ללמד בשיעור
- ☑ **החזקה :** תכנון נכון של זמן, יכולת ארגונית,
- ☑ **כלי :** חלוקה לקבוצות עבודה, ג'יקסו
- ☑ הצלחתי לקיים טיול שנתי מוצלח ומהנה שכולם חזרו שמחים ובריאם
- ☑ **החזקה :** ראייה רב מערכתית, יכולת ארגון, תקשורת בינאישית
- ☑ **כלי :** הכנה מקדימה טובה של כל הצוות והתלמידים, רתימת שותפים

המנחה מבקש מ-2-3 מורים לשתף במליאה מה שכתבו ומה שכתבו להם ומסכם שיש ברשותינו הרבה כלים שיכולים לעזור לנו בעבודה בבית הספר.

חיבור הכלים לסיטואציות המתקיימות בבית הספר:

מתחלקים לשלשות, כל שלשה בוחרת 2 סיטואציות שבהם עולה נושא המוגנות (מתוך רשימת הסיטואציות או מתוך סיטואציה אחרת שהם מעלים) ומחברת אליהם את הכלים שברשותם, שיכולים לסייע להם להתמודד עם הסיטואציה באופן מיטבי. את הכלים רושמים כטיפ

הסיטואציות:

- ☑ החזרת מבחנים
- ☑ שיחה אישית
- ☑ אירוע משמעת בשיעור
- ☑ אירוע משמעת בהפסקה
- ☑ שיחה עם הורים
- ☑ שיח לא מכבד בכיתה

שיתוף במליאה: סיטואציה אחת מכל קבוצה

סיכום: (10 דקות)

המורים משתפים במיפ שעמעו אצל אחד המורים האחרים והיו רוצים להשתמש בו מחר בבוקר

פעילות להפחתת מעורבות באירועי אלימות

מטרות הסדנא

- ◆ לזהות את השיח היומיומי שמתקיים בסביבה
- ◆ לבדוק כמה מתוך המילים שמשמשים בהם הן חיוביות
- ◆ להבין את כוחה של המילה ואת היכולת להעצים/להוריד באמצעותה
- ◆ פיתוח יחסי קרבה ואכפתיות בין תלמידים לתלמידים
- ◆ עידוד ללקיחת אחריות אישית וקבוצתית
- ◆ הפחתת מעורבות באירועי אלימות

פתיחה (7 דקות)

הקרנת הסרטון: [זה מה שמחכה לילדים ברשת](#)

דיון בעקבות הצפייה בסרטון

- ◆ מה הבנתם מהסרטון?
- ◆ מה הדבר שנגע/תפס אתכם. בסרטון?
- ◆ האם יש הבדל בין מה שאני מוכן שיגידו לי לבין מה שאני מוכן
- ◆ שיגידו לאחים הקטנים שלי?
- ◆ ממה נובע ההבדל?
- ◆ האם יש משהו שאני יכול לעשות כדי לצמצם את הפער?
- ◆ שתפו במשפט שתמצאו לומר על הסרטון

חיבור לנושא: (10 דקות)

המנחה מבקש מהתלמידים להכנס לאחת מקבוצות הוואצאפ שלהם (של חברים) ולמנות כמה מילים חיוביות וכמה מילים שליליות נכתבו במהלך השבוע האחרון. המנחה יכתוב את התשובות על הלוח. (השיקוף יראה שאנחנו משתמשים יותר במילים שליליות ופחות בחיוביות).

דיון:

- ◆ למה זה קורה לדעתכם?
- ◆ איך והאם זה משפיע על תחושת המוגנות שלכם?
- ◆ מדוע קל לנו יותר לומר דברים שליליים ואנו מתקשים באמירת דברים חיוביים?
- ◆ מהם הגורמים לרמת השיח הפוגענית שמתנהלת בין בני נוער?
- ◆ איך ניתן לשנות זאת?

פעילות מרכזית: (20 דקות)

הכיתה תתחלק לקבוצות בנות 3-4 משתפים. כל קבוצה חושבת על 3 רעיונות לשינוי השיח וכותבת כל רעיון על דף נפרד. תולים את הרעיונות על הקיר ומסתובבים עם פיתקונים דביקים. כל אחד מדביק פיתקון דביק על רעיון שמצא חן בעיניו ומוסיף הצעה ליישום.

במליאה:

המנחה מבקש מהקבוצות לשתף ברעיונות ובדרכי היישום שלהם בוחרים רעיון אחד ליישום ומחליטים על אתגר קבוצתי / אישי תחום בזמן (למשך שבוע לדוגמא) שהקבוצה לוקחת על עצמה

סבב סיום: (5 דקות)

מה למדת/לקחתי מהמפגש?

סדנת העצמה לתלמידים

מטרות הסדנא

1. לזהות אתגרים וחששות שקיימים בבית הספר
2. לבחון דרכים להתמודדות עם האתגרים מתוך חוזקות אישיות וכלים שיכולים לסייע
3. למידת עמיתים ושיתוף ככלי לחיזוק תחושת המסוגלות והשייכות

פתיחה (15 דקות)

כל משתתף מקבל מספר פתקים, על כל אחד מהפתקים הוא כותב חשש/ אתגר אישי שהוא מתמודד איתו בבית הספר. את הפתקים מניחים בתיבה משותפת.

***לחילופין ניתן להעלות את הפתקים בלוח שיתופי מקוון**

(פארלם, לינו וכו...)

המנחה פותח וקורא את הפתקים וממין יחד עם הקבוצה ל4 אשכולות מרכזיים:

- ◆ הסתגלות
- ◆ התמדה
- ◆ התמודדות עם סמכות
- ◆ אתגר/ קושי פיזי

פירוט האשכולות:

*** הערה למנחה: במידה ולא יהיו דוגמאות מכל אשכול, ניתן להוסיף על פי הפירוט המצורף**

אשכול 1 - הסתגלות: עמידה בזמנים, היעדר פרטיות וזמן אישי, מפגש עם אוכלוסיית תלמידים הטרוגנית, להתחיל הכל מחדש, איסור שימוש בטלפון בשיעורים, שיעור לא מעניין

אשכול 2 - התמדה: להמשיך ולעשות במשך זמן ממושך פעילות לימודית, לעתים לא מעניינת, תרגול ממושך של חומר נלמד

אשכול 3 - התמודדות עם סמכות: אין לי בחירות מה ומתי ללמוד, מחליטים עליי, עליי לבצע את מה שמבקשים, לוח הזמנים לא בשליטתי, ציות להנהלת בית הספר ולחוקי בית הספר, לעתים מתנגש עם ההיגיון האישי, לא מתחבר למורה שלי

אשכול 4 - התמודדות עם קושי פיזי: עייפות בגלל שינה מאוחרת, מאמץ, רעב, שילוב של עבודה ולמידה, קושי בישיבה ממושכת, לו"ז עמוס

פעילות מרכזית: (20 דקות)

המנחה מחלק את הקבוצה ל4 אשכולות.

הקבוצה תקיים דיון בהתאם לאשכול שלה תוך התייחסות לשאלות המצורפות ותבצע משימה הקשורה לנושא האשכול.

א. שאלות מנחות:

1. מה יכול לעזור לי?
2. במי כדאי לי להיעזר?
3. מהם הפעולות שאני צריך לעשות כדי להתמודד עם האתגר?
4. משפטים שאני יכול להגיד לעצמי ויחזקו אותי בהתמודדות עם הקושי/אתגר: (ניתן להיעזר בבנק המשפטים המצורף)

ב. המשימה:

"טיפ מחבר טלפוני" - חברי הקבוצה יתקשרו לחבר / בן משפחה/ מכר וישאל אותו מה עזר או עוזר לו להתמודד עם אחד מנושאי האשכולות.

(הסתגלות, התמדה, התמודדות עם סמכות, התמודדות עם קושי פיזי).

(מתוך הספר " מורים היום " של פרופ' חיים עומר, עמ' 31)

סדנת העצמה לתלמידים (המשך)

במליאה : (15 דקות)

כל קבוצה משתפת ב 3 דברים מרכזיים שעלו בדיון

★ טיפ

★ משפט מחזק

★ דרך פעולה

המלצה לסיום : (10 דקות)

התלמידים מעצבים כרזה של כל הטיפים והמשפטים המחזקים ומפיצים בשכבה.
 סיכום: סבב מה למדתי/ לקחתי ונראה לי שאצליח ליישם.

- "התהילה הגדולה ביותר שלנו אינה בלעולם לא ליפול, אלא בלקום בכל פעם שאנו נופלים" - קונפוציוס
- "התקדמות קטנה בכל יום מסתכמת בתוצאות גדולות" - סאטיה
- "הצלחה היא סך כל המאמצים הקטנים שנעשים יום אחר יום" רוברט קלייר
- "מכשולים הם הדברים שאנחנו רואים, כשאנחנו מסיטים את העיניים מהמטרות שלנו" - הנרי פורד
- "אתה נמצא במקום בו נמצאות מחשבותיך. ודא שמחשבותיך נמצאות במקום בו אתה רוצה להיות" - רבי נחמן מברסלב
- "תמיד חשוך לפני עלות השחר" - שלום חנוך
- "החיים הם רצף של שיעורים שחייבים לחיות אותם על מנת להבין" - הלן קלר
- "תאמין שאתה יכול ואתה כבר בחצי הדרך לשם" - תיאודור רוזוולט
- "כשאתה משנה את הצורה שבה אתה מסתכל על דברים, הדברים שאתה מסתכל עליהם משתנים" - ויין דייר
- "רוב האנשים שהצליחו מול תנאים שנראו בלתי אפשריים הם אלו שפשוט לא יודעים איך לוותר" - רוברט שולר
- "הגישה שלך, לא הכישרון שלך, תקבע כמה גבוה אתה תגיע" - זיג זיגלר

נושא המוגנות הוא האחריות של כל הקהילה הבית ספרית. לתלמידים שלנו יש מקום מרכזי ביצירת אוירה ותרבות של מוגנות והוקעה של גילויי אלימות. לכן חשוב, שהצוות החינוכי ייצר עבורם כמה שיותר הזדמנויות ומסגרות בהן הם יוכלו לפעול באופן מובנה וסדור ולהוביל מהלכים בקרב בני גילם.

מועצת התלמידים והתוכניות של אורטוב- "שומרי מסך", "כיתת מנהיגות" ו"מנטובים"- מהוות דוגמא למסגרות בהן התלמידים פועלים להשרשת תרבות של מוגנות.

בנוסף, מוצע בזאת להטמיע בבתי הספר מספר תוכניות חדשות ומתחדשות: **"סיירת מגן" "מגשרים צעירים", "מדברים לענין", " מועצות מקדמות אקלים"** (להלן מידע ראשוני על תוכניות אלו, תאור מפורט ודרכי פעולה במסמכים המצורפים).

סיירת מגן: מקימים קבוצה של סיירים, שדואגים למנוע אירועי אלימות באמצעות נוכחות בנקודות מפתח בחצר ביה"ס ובמסדרונות.

מגשרים צעירים: תלמידים מתנדבים עוברים הכשרה בגישור ומציעים לחבריהם פתרונות "נכונים" לסכסוכים ולאי הסכמות.

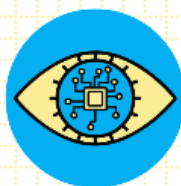
מדברים לענין: בני נוער מובילים תהליך להטמעת שיח מכבד והוקעת שיח פוגעני ואליים.

מועצות תלמידים מקדמות אקלים: הפעלת יוזמות חברתיות רלוונטיות לקידום אקלים חינוכי מיטבי בבית הספר.

הפעלה משמעותית של תוכניות אלו תיצור תרבות של לקיחת אחריות על ידי בני הנוער על ההתנהלות והשיח בחברת התלמידים, תאפשר לתלמידים המובילים להביא לידי ביטוי חוזקות ולהתנסות בהובלת מהלכים משמעותיים.

סיירת מגן

פעילות הקבוצה תעשה במהלך ההפסקות ואירועים המוניים בית ספריים: הסיירים בונים לוח תורנות - בכל יום קבוצה אחת אחראית להסתובב בהפסקות במקומות רגילים (ליד המזנון, חצרות, ברזייה וכו'), הסיירים מסתובבים, מנסים לאתר תלמידים במצוקה או בתחילתם של עימותים וכן מהווים כתובת לפניות של תלמידים, שמזהים אותם ורוצים את עזרתם.

הצגת הקבוצה ופעילותה תעשה בהזדמנויות שונות בפני מורי ותלמידי ביה"ס - בכנסי שכבות, בשיעורי חינוך. הסיירים יציגו בצורה תמציתית את התפקיד, חשיבותו ודרך הפעולה שלהם.

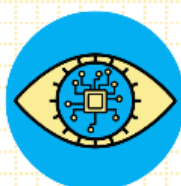
הוקרת המשתתפים: הנהלת ביה"ס תמצא דרכים שונות לייקר ולהוקיר את התפקיד - תמונות, לוח קיר, תעודות הערכה, וכו'.

חשוב להדגיש חברי הסיירת אינם "מלשינים" של המורים וההנהלה. הם יפעלו לפתור את הבעיות בין התלמידים וימנעו מדיווח למבוגרים, להוציא מקרים שבהם נשקפת סכנה וכי הם חשים שאין בכוחם לטפל בנושא. בכל מקרה ימנעו מנקיטת צד וממעורבות אישית.

גיוס קבוצה של בני נוער, שמתאפיינים בקשריהם החברתיים, ובהיכרותם עם מגוון התלמידים (אין הכוונה לתלמידים שבולטים מבחינה לימודית).

ליווי הקבוצה יעשה אחת לשבוע על ידי רכז נבחר - רכז בטחון/ קב"ט/ מורה לספורט/ רכז מניעת אלימות או כל דמות אחרת, שמוכנה לקחת על עצמה משימה זו. מנהל/ת ביה"ס שותפה ומעורבת ונפגשת עם הקבוצה לפחות פעם בחודש. בנוסף, התלמידים יקבלו הדרכה מאחת מיועצות ביה"ס, שתסייע בגיבוש תפיסת התפקיד ופיתוח דרכי התמודדות עם הקשיים הצפויים.

במסגרת הכשרת הקבוצה תתקיים סדנת גיבוש, שכוללת: הגדרת תפקיד, מפגש עם שוטר קהילתי, קבלת הכשרה בסיסית בגישור וקבלת סמלים ממתגים - חולצה, תעודה וכו'. במסגרת הסדנא נעשה כירור עם התלמידים לגבי התרומה שהם נתרמים מהשתתפות בתוכנית (מיומנויות, שליטה בכעסים, משמעותיות, קשר עם גורמים "חשובים" בביה"ס ובקהילה), בנוסף, יתקיים בסדנא שיח על התרומה שתהיה לקבוצה לאיכות החיים בביה"ס.

מגשרים צעירים

ניהול סכסוכים וקונפליקטים בתוך חברת התלמידים
 באמצעות **"מגשרים צעירים"**.
 תלמידים שיקבלו הכשרה, יאתרו הסלמות של קונפליקטים,
 ויקראו לשני הצדדים לשיחה, שתאפשר פתרון של
 הקונפליקט בדרך שלא מתדרדרת לאלימות פיזית/מילולית
 ומאפשרת שיח ביניהם.
 במסגרת התוכנית יקבלו המשתתפים כלים בסיסיים
 ופשוטים מתחום הגישור איתם יוכלו לפעול. יושם דגש על
 גמישות ושיח עם המורים והתלמידים המעורבים בתוכנית,
 כדי ליצור התאמה ספציפית לכל בית ספר ואתגריו.
 את התוכנית תוביל, **רכזת ארצית - מומחית לגישור**,
 שתנחה את הרכזים מבתי הספר וכן את התלמידים
 המגשרים. המפגשים יתקיימו הן פיזית והן באמצעות הזום.
 בנוסף, תפתח הרכזת הארצית קבוצת וואטסאפ לתלמידים
 בנפרד ולמורים בנפרד שם ינתן מענה רציף לשאלות ותמיכה.
 לאחר ההכשרה תבנה **סדירות בניה"ס** לאיתור אירועי
 ההסלמות להן נדרש שיח מגשר ויוקצה מקום מתאים
 לפעילות המגשרים הצעירים.
 רכז נבחר מהצוות החינוכי ילווה את התלמידים בנוסף לליווי
 של הרכזת הארצית של התוכנית.

"מדברים לענין" (קישור לחוברת)

התוכנית התפתחה ממיזם ה"מילה הטובה". התוכנית
 מתמקדת בהתמודדות עם שיח פוגעני והטמעת מהלכים
 לשינוי.
 התכנים בהם תעסוק קבוצת המנהיגות :
 היבטים שונים של **תקשורת בין-אישית** - חיזוק הקשר בין
 התלמידים ובין התלמידים למורים.
 הצעות ל**שיח מעצים** במקום השיח הפוגעני, כחלק מתפיסת
 מעמדו של בית הספר כמקום דואג לתחושת המיטביות, וחיזוק
 תחושת המוגנות והשייכות של התלמידים.
מודל הפעילות בתכנית:
רכז בית ספרי, שילווה על ידי רכז ארצי מצוות אורטוב, יגייס
 וידריך קבוצה נבחרת של תלמידים.
הכשרת הלבבות והבנת מהות התפקיד, הובלת הסברה
 והעברת סדנאות לקהלי יעד נוספים, בנושא רמת השיח
 במרחבים השונים.
הכנת קמפיינים שיווקיים להעלאת מודעות השיח בחברה
 הישראלית והשפעותיו.
 בניית **כלי מדידה** לבחינת השפעת התכנית על קהלי היעד
 הרלוונטיים. הובלה וניהול **ימי שיא ואירועים גדולים**
 שמתקיימים במהלך השנה לדוגמה מיזם המילה הטובה.

מועצת תלמידים מקדמת מוגנות

מועצת התלמידים היא הגוף הנבחר של תלמידי בית הספר וחשוב כי הם יהיו מעורבים בנושאים מרכזיים שמעסיקים את ביה"ס. מאחר ובימים אלו אנו שומעים על נושא המוגנות מבתי ספר רבים - מומלץ וחשוב לחבר לנושא את נציגי המועצה ולעודדם ליזום ולהוביל מהלכים משמעותיים לקידומו.

הצגת הנושא - רתימה

שיחה על המשמעות של להיות נציג התלמידים, סבב קצר במליאה וחלוקה לרביעיות.

שאלות לדיון ברביעיות:

- ◆ בזכות מה נבחרת להיות במועצת תלמידים?
- ◆ איזה מסרים חשובים לך ואתה רוצה לקדם?
- ◆ כיצד את/ה מעביר הלאה את המסרים שאת/ה מאמין ורוצה לקדם?
- ◆ כיצד אתה חושב שמועצת תלמידים יכולה להשפיע על תחושת המוגנות של חברת התלמידים?

בירור צרכים

כדי לבדוק מה מטריד את התלמידים בביה"ס בנושא המוגנות, מהן הציפיות שלהם לשינוי בתחום זה וכיצד המועצה יכולה לתרום לכך. מומלץ לקיים תהליך של בירור צרכים.

הצעות לבירור צרכים:

העברת סקרים קצרים וממוקדים
הובלת מעגלי שיח עם תלמידים, (חשוב לתת להם כלים בסיסיים בניהול מעגלי שיח דרך מודלינג על ידי רכז מועצת התלמידים).

סיירת תצפיתנים:

חברי המועצה מסתובבים במשך כמה ימים ומתעדים את המתרחש בבית הספר. אלימות מילולית, פיזית, ילדים בודדים.

לאחר קבלת התוצאות של בירור הצרכים עורכים

סדנא לבחירת תחומי הפעולה ויציאה לפעולה.

המנחה רושם על פתקים את התוצאות של בירור הצרכים. הפתקים יפוזרו על שולחן מרכזי/ ריצפה.

התלמידים מתבקשים לסדר את הפתקים לפי קבוצות:

בעיות אלימות/ משמעת לימודית/ חוסר כבוד לחברים/
חוסר כבוד למבוגרים/ העדר ביטחון/ כיתה לא מגובשת.

אפשרות נוספת לחלוקה

אתגרים במהלך השיעור/ במהלך ההפסקות/ בדרך לביה"ס
מי אחראי - לקיים דיון מה מתוך הנושאים שהועלו נמצא בתחום האחריות של המבוגרים/ התלמידים/ ההורים/ מועצת התלמידים
מתחברים להיגדים - חברי המועצה מתבקשים לבחור היגד אחד ולהסביר במליאה או בקבוצות קטנות מדוע בחרו בהיגד וכיצד ירצו לפעול לשנות את המצב

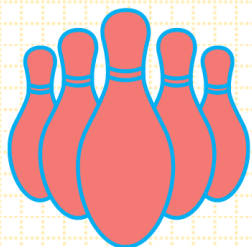
(ניתן להוסיף פעילות של דיוני דילמה לגבי תחומי האחריות - בהמשך)

יוצאים לפעולה

בונים **תכנית עבודה** לפי הצרכים שהתגלו בבירור הצרכים, תכנית העבודה תהיה חודשית עם יעדים וחלוקת תחומי אחריות לנציגים השונים.

ניתן לעזור לתלמידים עם **רעיונות**, הפסקות פעילות, קמפיינים, העברת שיעורי חינוך בנושא וכו...

חושפים את הנושא בפני התלמידים וחדר המורים.
חשוב **לעודד** את חברי המועצה לגייס שותפים שיעזרו לקידום הנושא.

מועצת תלמידים מקדמת מוגנות

דילמות העוסקות באחריות על חברת התלמידים

כיתה לא מגובשת

הדילמה – הכיתה שלי לא מגובשת. מפוצלת לחבורות שונות. כל אחד דואג רק לעצמו. השבוע היה ריב בין שני תלמידים וכל אחד בכיתה בחר צד. מאז ממש לא נעים אצלנו.

- 👉 על מי מוטלת האחריות לפתרון?
- 👉 מה ניתן לעשות כדי לשפר את המצב?
- 👉 איך אני לוקח אחריות ומצליח לשנות משהו?

אווירה של חוסר פרגון

הדילמה – בבית הספר שלי תלמידים לא מפרגנים אחד לשני, לא עוזרים ואפילו צוחקים זה על זה בכל הזדמנות. תלמידים מקנאים בחבריהם ומנסים להכשיל אותם.

- 👉 איך ניתן להתגבר על הבעיה הזו?
- 👉 מה ניתן לעשות כדי לשפר את היחס בין התלמידים ולגרום להם לפרגן אחד לשני?
- 👉 איך אני לוקח אחריות ומצליח לשנות משהו?

תקשורת לא מכבדת בין מורים ותלמידים

הדילמה – בכיתה שלי יש אווירה לא נעימה. תלמידים צועקים ומדברים בצורה לא מכבדת אל החברים שלהם ואל המורים בכיתה. כל המורים כבר כועסים וצועקים עלינו וזה ממש לא נעים.

- 👉 מי צריך לטפל בבעיה? המורים? התלמידים?
- 👉 מה ניתן לעשות כדי לשפר את האווירה בכיתה ואת תרבות השיח בין התלמידים למורים?
- 👉 איך אני לוקח אחריות ומצליח לשנות משהו?

כיצד להפוך את מועצת התלמידים לרלוונטית

הדילמה – מועצת התלמידים שלנו היא סתם חבורה של ילדים שלא משפיעים ורק רוצים להפסיד שיעורים ולצעוק שצריך לבוא לביה"ס ללא חולצת ב"ס.

- 👉 מה ניתן לעשות כדי שמועצת התלמידים בביה"ס שלי תהיה משמעותית ותוביל תהליכים של שינוי בביה"ס?
- 👉 מה ניתן לעשות כדי שמועצת תלמידים תהיה ממש רלוונטית?
- 👉 האם אני יכול לקחת אחריות ולשנות משהו?

ערכת קלפים לשיח - האורטובים

הקלפים נועדו לאפשר שיח סביב נושא החוזקות והאתגרים של המשתתפים. השימוש בקלפים יכול לסייע בשיפור המודעות העצמית, לחזק את הדימוי העצמי ותחושת המסוגלות שלהם ואת היכולת לבטא את עצמם. כמו כן יכולים הקלפים להוות כלי להיכרות בין המשתתפים.

מטרות

- "האור שלי" - לדעת לזהות ולהכיר את החוזקות שלי
- "האתגר שלי" - לדעת לזהות ולהכיר את הדברים שבהם אני מתקשה
- להציע דרכים לפעול באמצעות החוזקות למען עצמי ולמען האחרים
- להציע דרכים להתמודד עם הקשיים באמצעות גיבוש תוכנית פעולה ובאמצעות

הוראות לפעילות בנושא החוזקות:

- כל קלף יכול להיות אתגר או אור
- כל משתתף מרים הקלף:
- מזהה את המילה/משפט שיצא לו ומסביר אותו לבד או עם עזרה של חברי הקבוצה
- משתף האם המשפט הוא האור שבי או האתגר שלי
- אם הוא מזהה את הקלף כאור שבו ייתן דוגמה כיצד זה בא לידי ביטוי
- אם הוא מזהה את הקלף כאתגר שלו יפנה לחברי הקבוצה לעזרה, כיצד עם האור של חבריו יוכלו לעזור לו להפוך את האתגר שלו לאור שבו.
- במקרה של אתגר יוכלו לבקש עזרה ולקבל ממשתתף באותו נושא (למשל "להגן על עצמי") קלף של אור שיכול לסייע לו עם האתגר שלו (למשל "אומץ, נחישות...")

הוראות לפעילות עבור העמקת ההיכרות:

- הקלפים פרוסים באופן גלוי על השולחן / ריצפה
- בחר קלף המייצג אחד מהדברים הבאים וספר על עצמך באמצעותו
- תכונה מרכזית שלך
- הציפיות שלך מחברי הקבוצה
- דבר שיתיע את כולם
- ספר על תכונה שלך שרק החברים הקרובים מודעים אליה
- תכונה אשר עוזרת לך בחיים
- משהו שאתה מאחל לעצמך

"שוק התכונות" - מתודה המעודדת מודעות עצמית בשילוב עם ההיכרות בקבוצה

הכנה:

על הרצפה ברחבי החדר מפזרים את כרטיסיות האורטובים כשהן הפוכות (יש להכין מלאי מספיק, כיוון שייתכן ולכמה תכונות יהיה ביקוש גדול)

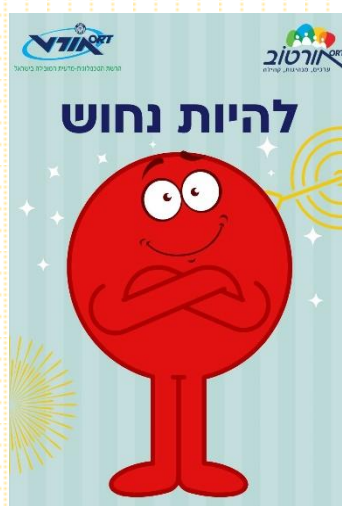
הפעילות:

שוק

כל משתתף בוחר 3 קלפים באופן אקראי.
מודעים על פתיחת "שוק התכונות", כל משתתף רשאי "לסחור" בתכונותיו.
המטרה להגיע למכלול התכונות האישיות, "האור" ו"האתגר" הקרוב ביותר לתיאור אישיותו.
המשתתפים מסתובבים ברחבי החדר ומתבוננים בתכונות התלויות על בגדי חבריהם.
אם ברצונם להיפטר מתכונה, שלדעתם אינה משקפת אותם, יוכלו להציע אותה למשתתף אחר-ותמורתה לקבל ממנו תכונה אחרת.
***כלל בשוק** – מחליפים תכונה בתכונה אחרת.
במהלך "הקנייה והמכירה" על המשתתפים להישאר תמיד עם 3 כרטיסיות על הבגד.
"שוק התכונות" מסתיים, כשרוב המשתתפים מרגישים שבעי רצון מאוסף התכונות האישי שלהם.

דיון

מתחלקים לקבוצות של 4-5 משתתפים.
המנחה מעלה לדיון שאלה, והמשתתפים מתייחסים אליה ועונים בסבב. יש לאפשר 5-8 דקות התייחסות לכל שאלה, ומיד אחר כך לעבור לשאלה הבאה.
*הערה למנחה: יש לנהוג ברגישות כלפי אלה, שלא ירצו להיחשף יותר מדי, וכן כלפי ביקורת והערות ציניות במקרה של אי הסכמה.

@ortov_teens

אורטוב - ערכים, מנהיגות, קהילה

www.ortov.ort.org.il